

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 4Cdo/49/2022                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 6419201121                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 28.03.2023                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Mario Dubaň              |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2023:6419201121.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Sociálnej poisťovne, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta 8 a 10, IČO: 30 807 484, proti žalovanému Milan Tomaškovič - ToMaC, s miestom podnikania v Hodruša-Hámroch, Dolné Hámre 133, IČO: 11 926 384, zastúpeného JUDr. Rudolfom Fajbíkom, advokátom so sídlom v Banskej Štiavnici, Dobšinského 14, o zaplatenie 9.422,70 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 27Cb/4/2019, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. októbra 2021 sp. zn. 11Co/67/2021, takto

### rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. októbra 2021 sp. zn. 11Co/67/2021 a rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom z 20. mája 2021 č.k. 27Cb/4/2019-206 zrušuje a vec vracia Okresnému súde Žiar nad Hronom na ďalšie konanie.

### Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 20. mája 2021 č.k. 27Cb/4/2019-206 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 9.422,70 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu. Súd prvej inštancie vychádzajúc z ustanovenia § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) poukázal na protokol Inšpektorátu práce Banská Bystrica zo dňa 4. novembra 2015 č. IBB-39-37-2.2/P-J2-15, z ktorého vyplývalo, že na strane poškodenej Š. C.V. neboli zistené nedostatky v príčinnej súvislosti so vznikom pracovného úrazu, pričom u žalovaného bolo zistené, že nezabezpečil, aby pracovné postupy a organizácia práce neohrozovali bezpečnosť a zdravie zamestnancov tým, že pri prevádzke výstredníkového lisu LENP 63 A, v.č. 0177, rok výroby 1971, nedodržiaval podmienky určené výrobcom na jeho prevádzku, a tým, že stanovený postup obsluhy lisu pri odstraňovaní zablokovania lisu (odmoknutý prepínač režimov práce) je v priamom rozpore s návodom na obsluhu lisu od výrobcu, ktorý je pre žalovaného záväzný, ako aj organizáciou stanoveným postupom práce zoraďovača pri zoraďovaní lisu (uzamknutie prepínača režimu práce). Poškodená tak utrpela pracovný úraz pri obsluhu predmetného lisu, ktorý nemal uzamknutý prepínač pracovných režimov, ktorý bol prepnutý do nedovoleného a nebezpečného pracovného režimu „trvalý chod - obojručné ovládanie“. Dodal, že k pracovnému úrazu nebola zo strany žalovaného privolaná rýchla zdravotná služba, ktorá sa v takýchto prípadoch bežne privoláva a nebola privolaná ani

polícia napriek tomu, že zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že v súvislosti s týmto pracovným úrazom bolo podozrenie zo spáchania trestného činu. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na konanie sp. zn. 14Cpr/9/2019, v ktorom sa žalovaný v postavení žalobcu domáhal voči poškodenej Š. C. v postavení žalovanej určenia, že nie je zodpovedný za škodu spôsobenú pri pracovnom úraze poškodenej, ku ktorému došlo 22. septembra 2015, pričom Okresný súd Zvolen v spojení s rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici žalobu žalovaného v takomto podaní právoplatne zamietol. Na toto konanie a rozhodnutie prihládol súd prvej inštancie v súlade s § 194 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) ako na vyriešenie prejudiciálnej otázky ohľadom miery zavinenia žalovaného na zodpovednosti za škodu, spôsobenú pri pracovnom úraze poškodenej. Napokon okresný súd konštatoval, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno, pretože nepreukázal, že pracovný úraz poškodenej nenastal v dôsledku jeho zavineného protiprávneho konania. Tvrdenia žalovaného, že za pracovný úraz bola v plnej miere zodpovedná poškodená, boli opakovane vyvrátené tak Inšpektorátom práce Banská Bystrica, ako aj Okresným súdom Zvolen. Opačný záver nevyplyval ani zo žalovaným predloženého znaleckého posudku, vypracovaného znalcom Ing. Zacharom pod č. 2/2016, resp. pod č. 4/2020, ktorého závery bral do úvahy aj Okresný súd Zvolen. Súd prvej inštancie uzavrel, že ani z tohto žalovaným predloženého dôkazu nevyplynulo, že žalovaný sa nedopustil zavineného protiprávneho konania ako predpokladu pre zodpovednosť za škodu podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, ods. 2 a § 262 ods. 1, ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 28. októbra 2021 sp. zn. 11Co/67/2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení sa stotožnil s postupom okresného súdu, ktorý sa (po prerušení konania) oboznámil s obsahom spisu Okresného súdu Zvolen sp. zn. 14Cpr/9/2019, ktorým bola zamietnutá žaloba zamestnávateľa o určenie, že tento sa zbavuje zodpovednosti za škodu spôsobenú pri pracovnom úraze poškodenej žalovanej zamestnankyne, pretože vyriešenie tejto otázky predstavovalo základný predpoklad pre rozhodnutie súdu v spore o náhradu škody ako regresu pre žalobkyňu z titulu vyplatených sociálnych dávok - invalidného dôchodku - poškodenej zamestnankyni Š. C.. Odvolací súd zdôraznil, že prejednávany predmet sporu v každej veci vždy explicitne vyplýva v zmysle § 220 CSP zo záhlavia rozhodnutia. V nadväznosti na to považoval námietku žalovaného, že záväzný je iba výrok rozsudku, nie jeho odôvodnenie a že Okresný súd Zvolen posudzoval objektívnu zodpovednosť, kde sa zavinenie nevyžaduje, pričom predmetom tohto konania je subjektívna zodpovednosť, preto je vo výlučnej kompetencii tohto súdu vo veci vykonať dokazovanie a rozhodnúť, za irelevantnú. Vzhľadom na ďalšiu procesnú obranu žalovaného odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal na návrh strán sporu dokazovanie v potrebnom rozsahu, oboznámil sa s listinnými dokladmi v pripojených spisoch, na návrh žalovaného prerušil svoje konanie vo veci do právoplatného skončenia pracovnoprávneho sporu, po jeho právoplatnom skončení pokračoval v konaní a následne rozhodol odvolaním napadnutým rozsudkom. V tejto súvislosti uzavrel, že pokiaľ žalovaný namietal nesprávny postup okresného súdu vychádzajúceho z rozhodnutí súdov v pracovnoprávnej veci, v ktorej bola vyriešená prejudiciálna otázka majúca vplyv na konanie o náhradu škody pre Sociálnu poisťovňu od tretích osôb, so zanedbaním povinnosti vykonať riadne dokazovanie v tomto konaní, jeho odvolacia námietka bola výsostne účelová. Napokon odvolací súd zhrnul, že v posudzovanej veci bolo preukázané, že žalobkyňa plnila poškodenej zamestnankyni žalovaného ako zamestnávateľa dávky na invalidnom dôchodku, preto má nárok na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom týchto dávok v dôsledku protiprávneho konania, ktoré bolo zavinené, resp. v zmysle ustanovení Zákonníka práce vzhľadom na objektívnu zodpovednosť sa konštatovanie zavineného protiprávneho konania nevyžadovalo. Vzhľadom na to považoval zákonné podmienky v zmysle § 238 zákona č. 461/2003 Z. z. za splnené a preukázané. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a § 421 ods. 1 CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo v nesprávnom právnom posúdení). Namietal arbitrárnosť, svojvôľu pri hodnotení skutkového stavu,

nedostatočné a zmätočné odôvodnenie napadnutého rozsudku. Odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými tvrdeniami žalovaného uvedenými v odvolaní v zmysle § 387 ods. 3 CSP a venoval sa len otázke prejudiciálnych účinkov rozhodnutia Okresného súdu Zvolen sp. zn. 14Cpr/9/2019. Dodal, že porušenie práva na spravodlivé súdne konanie predstavovala v konečnom dôsledku aj nesprávna interpretácia a aplikácia procesných noriem. Dovolateľ ďalej uviedol, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí odchyľil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (1) v otázke podmienky zavineného protiprávneho konania podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a (2) v otázke prejudiciálnych účinkov skoršieho rozsudku Okresného súdu Zvolen. Konštatoval, že na aplikáciu normy § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. sa vyžaduje zavinené protiprávne konanie. V tejto súvislosti sa nestotožnil s konajúcimi súdmi, že otázka zavineného protiprávneho konania v danom prípade bola vyriešená ako prejudiciálna otázka v prechádzajúcom konaní Okresného súdu Zvolen sp. zn. 14Cpr/9/2019, v ktorom podľa názoru dovolateľa nebola posudzovaná otázka zavinenia zamestnávateľa, ale ako res iudicata súdy posúdili otázku liberácie zamestnávateľa. Navyše poukázal na to, že v spomínanom konaní išlo o rozdielne sporové strany. Žalovaný dodal, že je nevyhnutné rozlišovať objektívnu a subjektívnu zodpovednosť, pričom v tomto konaní je predmetom dokazovania subjektívna zodpovednosť žalovaného, vo vzťahu k čomu nesie dôkazné bremeno žalobkyňa. Konštatoval, že pri správnom právnom posúdení mal súd žalobu zamietnuť, lebo žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a nebolo preukázané, že by sa žalovaný dopustil zavineného protiprávneho konania. Na základe uvedených dôvodov žalovaný navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok, prípadne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, eventuálne napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu zamietne v celom rozsahu.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že sa plne stotožňuje s napadnutým rozhodnutím. Mala za to, že súd rozhodol na základe všetkých dôkazov vecne správne a nerozhodol svojvoľne. Navrhla, aby dovolací súd podané dovolanie žalovaného zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe

dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietajúc nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a svojvôľu pri hodnotení skutkového stavu.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

16. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie) svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Súdny oboch nižších inštancií v odôvodneniach svojich rozhodnutí podrobne popisali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlili, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdili, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie

rozhodnutia odvolacieho súdu sa vyporiadava so všetkými relevantnými odvolacími námietkami žalobkyne a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Myšlienkový postup súdov je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijali.

16.1. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzal, keď dospel k záveru o dôvodnosti uplatneného nároku žalobkyne. Vo vzťahu k dovolacej námietke žalovaného, že odvolací súd sa nevysporiadal s podstatnými odvolacími tvrdeniami týkajúcimi sa skutkových zistení (ohľadom polohy kľúča v prepínači a požiadavky žalovaného na uzamknutie prepínača) a právneho posúdenia veci (priama príčina vzniku úrazu), je potrebné osobitne poukázať na bod 12. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, kde odvolací súd zdôraznil, že odvolacie dôvody, ako ich konkretizoval žalovaný, spočívajúce v skutkových zisteniach a v porušení práva na spravodlivý proces, patria svojim obsahom do prieskumu v pracovnoprávnom spore, v ktorom bola právoplatne vyriešená prejudiciálna otázka ohľadom zodpovednosti zamestnávateľa za vzniknutý pracovný úraz poškodenej zamestnankyne, preto ich krajský súd v tomto konaní už osobitne nevyhodnocoval. Odvolací súd následne zaoberajúc sa odvolacou námietkou ohľadom nesprávneho právneho posúdenia prejudiciality rozhodnutia v pracovnoprávnom spore vedenom na Okresnom súde Zvolen poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/44/2010, uverejnené v Zbierke rozhodnutí NS SR pod R 40/2013, kde bolo konštatované, že pokiaľ už bola v občianskoprávnom konaní právoplatne vyriešená určitá otázka hmotnoprávneho vzťahu účastníkov, je súd v inom konaní, v ktorom má tú istú otázku posúdiť ako prejudiciálnu, viazaný jej skorším posúdením. Odvolací súd ďalej náležite zdôvodnil, prečo považoval za irelevantnú námietku, že záväzný je iba výrok rozsudku, nie jeho odôvodnenie a že Okresný súd Zvolen posudzoval objektívnu zodpovednosť, kde sa zavinenie nevyžaduje, pričom predmetom tohto konania je subjektívna zodpovednosť, preto je vo výlučnej kompetencii tohto súdu vo veci vykonať dokazovanie a rozhodnúť. S poukazom na § 220 CSP okrem iného uviedol, že rozsudok musí obsahovo a štrukturálne spĺňať všetky náležitosti zákona (záhlavie, výrokovú časť, odôvodnenie, poučenie a deň a miesto vyhlásenia), aby mohol nastať jeho želaný dôsledok, ktorým je jeho vykonateľnosť. Následne konštatoval, že súd prvej inštancie správne postupoval, keď sa (po prerušení konania) oboznámil s obsahom spisu Okresného súdu Zvolen sp. zn. 14Cpr/9/2019, ktorým bola zamietnutá žaloba zamestnávateľa (v tomto spore žalovaného) o určenie, že tento sa zbavuje zodpovednosti za škodu, spôsobenú pri pracovnom úraze poškodenej žalovanej zamestnankyne, pretože vyriešenie tejto otázky predstavovalo základný predpoklad pre rozhodnutie súdu v spore o náhradu škody ako regresu pre žalobkyňu (Sociálnu poisťovňu) z titulu vyplatených sociálnych dávok - invalidného dôchodku - poškodenej zamestnankyni Š. C.. Dodal, že prejednávaný predmet sporu explicitne vyplynul v zmysle § 220 CSP zo záhlavia rozhodnutia sp. zn. 14Cpr/9/2019. Vo vzťahu k odvolacej námietke ohľadom nevykonania dostatočného dokazovania odvolací súd konštatoval, že okresný súd vykonal na návrh strán sporu dokazovanie v potrebnom rozsahu, oboznámil sa s listinnými dokladmi v pripojených spisoch, na návrh žalovaného prerušil svoje konanie vo veci do právoplatného skončenia pracovnoprávneho sporu, po jeho právoplatnom skončení pokračoval v konaní a následne rozhodol odvolaním napadnutým rozsudkom. Odvolací súd napokon dospel k záveru, že zákonné podmienky v zmysle § 238 zákona č. 461/2003 Z. z. boli splnené a v spore boli preukázané, keďže žalobkyňa plnila poškodenej zamestnankyni žalovaného ako zamestnávateľa dávky na invalidnom dôchodku, preto má nárok na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatoú týchto dávok v dôsledku protiprávneho konania, ktoré bolo zavinené, resp. v zmysle ustanovení Zákonníka práce vzhľadom na objektívnu zodpovednosť sa konštatovanie zavineného protiprávneho konania nevyžadovalo.

16.2. Na základe uvedeného možno konštatovať, že odvolací súd pri hodnotení skutkových zistení a skutkových záverov neopomenul vziať do úvahy žiadnu z namietaných skutočností v odvolaní, či skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo, z uvedeného je zrejmé, z akých dôvodov odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že žalovaný sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jeho predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/

CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu súdmi nižších inštancií splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

18. Pokiaľ ide o námietku žalovaného týkajúcu sa svojvôle pri ustaľovaní skutkového stavu veci dovolací súd uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

18.1. Dovolací súd zároveň pripomína, že podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97). Túto námietku žalovaného preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP za neopodstatnenú.

19. Naostatok dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Aj z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

20. Dovolací súd preto dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

21. Žalovaný ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP namietajúc nesprávne právne posúdenie v danej veci.

22. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva, že dovolateľ považuje za nesprávne právne posúdenú otázku prejudiciálnych účinkov skoršieho rozsudku Okresného súdu Zvolen vo vzťahu k posúdeniu splnenia podmienky zavineného protiprávneho konania ako jedného z predpokladov pre priznanie náhrady škody podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. v prejednávanom prípade.

23. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného odvolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predstretí vlastnej argumentácie dovolateľa v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

24. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľ v danom prípade zákonom zodpovedajúcim spôsobom vymedzil právnu otázku, pri riešení ktorej sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (s poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/149/2018 a 3MCdo/19/2008; 1Cdo/133/2009, 1Cdo/44/2010, 3Cdo/115/2016, 4Cdo/231/2013). Po konštatovaní prípustnosti dovolania pristúpil dovolací súd k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

25. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

26. Dovolateľ namietal, že súdy v danej veci nerozlišovali objektívnu a subjektívnu zodpovednosť. Uviedol, že v určovacom konaní (sp. zn. 14Cpr/9/2019) sa ako res iudicata riešila otázka liberácie zamestnávateľa, avšak v tomto konaní je predmetom dokazovania subjektívna zodpovednosť žalovaného ako základný predpoklad uplatneného nároku, pričom dôkazné bremeno mala niesť žalobkyňa. Poukázal tiež na to, že súd v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia v rozpore so zákonom preniesol dôkazné bremeno na žalovaného.

27. Podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatou dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania; výšku škody preukazuje Sociálna poisťovňa potvrdením príslušnej organizačnej zložky Sociálnej poisťovne o výške vyplatených dávok.

28. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3MCdo/19/2008 uviedol, že hmotnoprávnym základom pre uplatnenie práva Sociálnej poisťovne na náhradu škody vzniknutej výplatou dôchodkovej dávky je ustanovenie § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. V uvedenom rozhodnutí prijal najvyšší súd právne závery k otázke zavinenia tretej osoby. Uviedol, že tento osobitný predpis otázku zavinenia neupravuje, preto treba vychádzať zo všeobecnej úpravy (§ 441 Občianskeho zákonníka). Poukázal na to, že ustanovenie § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení priznáva Sociálnej poisťovni špecifické práva požadovať náhradu poskytnutých dávok a náhradu škody od tretích osôb v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania voči poberateľovi dávky.

28.1. Rovnako najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/71/2003 akcentoval, že predmetný regresný

nárok, i keď nie je nárokom na náhradu škody na zdraví poškodeného podľa Občianskeho zákonníka, je svojim charakterom samostatným nárokom na náhradu škody vyplývajúcim zo zákona o sociálnom poistení, majúcom z tohto dôvodu (teda z dôvodu, že upravuje občianskoprávny nárok) povahu špeciálneho ustanovenia vo vzťahu k ustanoveniam Občianskeho zákonníka o náhrade škody. Pomer špeciality tohto ustanovenia vo vzťahu k Občianskemu zákonníku znamená, že právny vzťah, ktorého sa uvedené ustanovenie týka, sa v otázkach, ktoré nie sú ním upravené, riadi ustanoveniami Občianskeho zákonníka o náhrade škody. Keďže uvedené ustanovenie neupravuje dôsledky vyplývajúce z prípadného spoluzavinenia poškodeného na vzniku škody, treba pri posudzovaní tejto otázky vychádzať z ustanovenia § 441 Občianskeho zákonníka upravujúceho zavinenie poškodeného na spôsobení škody.

28.2. V rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/149/2018 najvyšší súd zotrval na uvedených právnych záveroch a doplnil, že pre priznanie regresných nárokov Sociálnej poisťovne (t. j. náhrady dávok resp. náhrady škody) vyplývajúcich z osobitného občianskoprávneho vzťahu upraveného vyššie uvedenými zákonnými ustanoveniami, je vždy rozhodujúci prvok zavinenia tretej osoby (viď tiež v nich použité slovné spojenia v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania), a to bez zreteľa na to, či v prípade tejto tretej osoby prichádzala v inom (napr. pracovnoprávnom) právnom vzťahu do úvahy jej objektívna zodpovednosť (napr. zodpovednosť zamestnávateľa za škodu spôsobenú pracovným úrazom). Zavinenie, ako subjektívna kategória, je v prípade tohto občianskoprávneho zodpovednostného vzťahu neopomenuteľným predpokladom vzniku zodpovednosti. Keďže osobitné predpisy (zákon č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni a zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení) otázku zavinenia (spoluzavinenia) v tomto zodpovednostnom vzťahu neupravujú, treba vychádzať zo všeobecnej úpravy (§ 420 a § 441 Občianskeho zákonníka).

29. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu vrátane súvisiaceho konania vedeného na Okresnom súde Zvolen sp. zn. 14Cpr/9/2019 dospel k záveru, že súdy v dôsledku nesprávnej interpretácie predpokladov pre priznanie nároku podľa ustanovenia § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nepatrične aplikovali zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní a priznali prejudiciálny účinok rozhodnutiu, ktorým bola posúdená otázka zavinenia žalovaného v zmysle predmetného ustanovenia. Urobili tak v kontexte objektívnej zodpovednosti zamestnávateľa (za škodu vzniknutú pracovným úrazom) podľa Zákonníka práce, čo bolo v danom prípade v rozpore s vyššie prezentovanými judikatúrnymi východiskami. Pokiaľ týmto postupom súdy vylúčili možnosť aplikácie všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu (konkrétne § 420 a § 441 Občianskeho zákonníka), spočívajú ich rozhodnutia na právnom posúdení, ktoré dovolací súd vzhľadom na ustálenú rozhodovaciu prax nemôže považovať za správne. Uvedené malo zákonite vplyv aj na doteraz vykonané dokazovanie, pričom v ďalšom konaní dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním zavineného protiprávneho konania žalovaného ako zamestnávateľa bude ťažiť žalobkyňa.

30. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľa, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sa riešením predmetnej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovaného je nielen prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ale aj dôvodné (§ 432 ods. 2 CSP), a teda je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

31. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

## **Poučenie:**



Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.